

Regionsudvalgets udtalelse en strategisk ramme for europas internationale samarbejde om videnskab og teknologi

(2009/C 200/02)

REGIONSUDVALGET

- påpeger, at de lokale og regionale myndigheder har en særlig vigtig rolle at spille med hensyn til realiseringen af det europæiske forskningsrum (ERA);
- understreger, at Kommissionen og medlemsstaterne bør træffe de nødvendige foranstaltninger til at sikre en effektiv og fuld inddragelse af de regionale og lokale myndigheder i forvaltningen af ERA-relaterede initiativer;
- anerkender, at der er et behov for, at EU og dets nabolande samarbejder på området videnskab og teknologi. Det bør betyde, at nabolandene ikke blot deltager i EU's forskningsrammeprogram, men også er med i de øvrige aspekter af det europæiske forskningsrum, såsom koordineringen af forskningsprogrammer og -infrastruktur, styrkelse af principperne for videndeling og ubesværet forskermobilitet;
- ønsker at sikre en koordineret brug af det syvende rammeprogram, strukturfondene, FIP og ELUL, da dette, som fremhævet i tidligere udtalelser fra Regionsudvalget, har afgørende betydning for EU's konkurrenceevne og skabelsen af synergier mellem samhørighed, forskning, videregående uddannelse og innovationspolitikker på nationalt og regionalt niveau;

Ordfører: Jyrki Myllyvirta (FI/PPE), Borgmester i Lahti

Basisdokumenter

Meddelelse fra Kommissionen til Rådet og Europa-Parlamentet. En strategisk ramme for Europas internationale samarbejde om videnskab og teknologi

KOM(2008) 588 endelig

I. POLITISKE ANBEFALINGER

REGIONSUDVALGET

Relevans for de lokale og regionale niveauer og Regionsudvalget

1. påpeger, at de lokale og regionale myndigheder har en særlig vigtig rolle at spille med hensyn til realiseringen af det europæiske forskningsrum (ERA). De er nøgleaktører i udviklingen af regionale forsknings- og innovationsstrategier, de forvalter ofte forskningsinstitutioner og de støtter innovative miljøer, idet de har den fornødne erfaring. Derudover har enten byer eller regionale forvaltninger som oftest anerkendte lovgivningsmæssige beføjelser og eget forskningsbudget, eller de er en vigtig drivkraft bag og blandt initiativtagerne til forsknings- og udviklingsaktiviteter og søger for medfinansiering af disse. Det er nødvendigt at have et effektivt og velfungerende institutionelt system på lokalt og regionalt plan for at kunne planlægge og gennemføre vellykkede og frugtbare forskningsaktiviteter;

2. mener derfor, at lokale og regionale myndigheder er blandt de vigtigste aktører i forbindelse med politikker og initiativer til uddybelse og endnu vigtigere udvidelse af det europæiske forskningsrum, særligt dets vision om stærke akademiske forskningsinstitutioner, som befinder sig i innovative miljøer, og som deltager i et internationalt samarbejde om og en international koordinering af forskningsaktiviteter;

3. understreger, at byer og regioner spiller en betydningsfuld rolle for udviklingen af innovative miljøer. Deres politikker har stor betydning ikke blot for virkeliggørelsen af det europæiske forskningsrum, for så vidt angår videnskabsfolkernes mobilitet, eftersom kun et alsidigt, tolerant og innovativt miljø kan tiltrække videnskabsfolk, men også som centre for udvikling af forskningsinfrastruktur. I den forbindelse kan man nævne lokal innovationspolitik, teknologcentre, iværksættercentre, forskerparker og venturekapital⁽¹⁾;

Generelle bemærkninger

4. anser initiativforslaget for at være et vigtigt bidrag til uddybning og udvidelse af ERA. I sin udtalelse »Nye Perspektiver på det europæiske forskningsrum«⁽¹⁾, fremhævede udvalget det nødvendige i at gennemføre foranstaltninger, der skal styrke oprettelsen af ERA som et skridt i retning af at gøre Europa til den mest dynamiske økonomi i verden⁽²⁾;

5. understreger, at Kommissionen og medlemsstaterne bør træffe de nødvendige foranstaltninger til at sikre en effektiv og fuld inddragelse af de regionale og lokale myndigheder i forvaltningen⁽²⁾ af ERA-relaterede initiativer. Viden og innovation bør blive drivkræfter for økonomien. De lokale og regionale myndigheders aktive deltagelse i ERA vil øge produktiviteten og styrke konkurrenceevnen;

6. bemærker, at byer og regioner spiller en særlig vigtig rolle i det internationale VT-samarbejde. Regionerne har afgørende betydning, da de som led i deres forskningspolitikker sikrer de programmatisk, strukturelle og lovgivningsmæssige rammebetingelser og derigennem bidrager væsentligt til skabelsen af en europæisk merværdi på forskningsområdet og til udformningen af et levende europæisk forskningsrum⁽¹⁾;

7. bifalder meddelelsen med særlig henvisning til målet om at styrke EU's videnskabelige og teknologiske grundlag, fremme industriens konkurrenceevne og yde et bidrag til håndtering af de globale udfordringer med udgangspunkt i princippet om »globalt ansvar«;

8. minder Kommissionen om, at man nøje vil overvåge overholdelsen af det fælles princip om at involvere lokale og »regionale myndigheder samt aktører som universiteter, forskningsorganisationer, civilsamfund og erhvervsliv, der aktivt bør være inddraget i forvaltningen af ERA«⁽³⁾. Derudover mindes der om, at teksten indeholder henvisninger til principperne om subsidiaritet og variabel geometri;

9. anerkender, at der er et behov for, at EU og dets nabolande samarbejder på området videnskab og teknologi. Det bør betyde, at nabolandene ikke blot deltager i EU's forskningsrammeprogram⁽⁴⁾, men også er med i de øvrige aspekter af det europæiske forskningsrum, såsom koordineringen af forskningsprogrammer og -infrastruktur, styrkelse af principperne for videndeling og ubesværet forskermobilitet⁽⁵⁾;

⁽¹⁾ CdR 83/2007 fin.

⁽²⁾ CdR 283/2008 fin.

⁽³⁾ Rådets konklusioner om lancering af Ljubljana-processen — mod fuld gennemførelse af ERA, 30. maj 2008.

⁽⁴⁾ Se Kommissionens meddelelse KOM(2006) 724 af 4.12.2006 om en generel strategi for at sætte naboskabspartnerlande i stand til at deltage i Fællesskabets agenturer og programmer.

⁽⁵⁾ KOM(2007) 161 endelig.

10. fremhæver betydningen af et videnskabeligt og teknologisk samarbejde med nabolandene, som også kan have stor betydning for den regionale udvikling internt i EU. Dette gælder for Rusland, der har en betydelig kapacitet inden for videnskab og teknologi, men også for ikke-medlemsstater i Østeuropa, på Balkan og i Middelhavsområdet;

Betydningen af eksisterende EU-forskningsprogrammer og finansieringsinstrumenter for åbning af det europæiske forskningsrum

11. bifalder tiltagene til at åbne det syvende rammeprogram og FIP for nabolande, hvilket vil give disse programmer en yderligere territorial dimension;

12. minder om konklusionerne fra ekspertgruppen vedrørende det europæiske forskningsrum ⁽¹⁾, der påpegede, at nationale og regionale aktører spiller en større og større rolle i forbindelse med udviklingen af omfattende nye europæiske initiativer såsom ERAnet, Eurostars, EIT eller fælles teknologiinitiativer og klynger;

13. ønsker at sikre en koordineret brug af det syvende rammeprogram, strukturfondene, FIP og ELUL, da dette, som fremhævet i tidligere udtalelser fra Regionsudvalget ⁽²⁾, har afgørende betydning for EU's konkurrenceevne og skabelsen af synergier mellem samhørighed, forskning, videregående uddannelse og innovationspolitikker på nationalt og regionalt niveau;

14. understreger kraftigt, at den europæiske kapacitet inden for forskning, uddannelse og innovation skal fremmes ved hjælp af støtte til forskningsinfrastruktur, forskning til gavn for små og mellemstore virksomheder, regionale forskningsbaserede kompetenceklynger, frigørelse af hele forskningspotentialet i EU's »konvergensregioner«, spørgsmål vedrørende »videnskaben i samfundet« samt overordnede aktiviteter inden for det internationale samarbejde ⁽³⁾;

15. er fortalende for en bred fortolkning af innovationsbegrebet, som inddrager socialvidenskab og humaniora, og disse discipliners givtige samspil med kulturen i de byer og regioner, hvor de udøves;

16. gør opmærksom på, at den tilstræbte kritiske masse for forskningsinstitutioner og internationale netværk vil variere alt efter fag, forskningsområde og deltagere. En »one size fits all«-strategi bør ikke anvendes i alle internationale partnerskaber;

⁽¹⁾ Rapport fra ekspertgruppen vedrørende det europæiske forskningsrum »Åbning over for verden: internationalt videnskabeligt og teknologisk samarbejde«.

⁽²⁾ CdR 263/2007 fin.

⁽³⁾ CdR 155/2005 fin.

17. minder om grønbogens ⁽⁴⁾ målsætning om at finde frem til en passende balance mellem institutionel og konkurrencemæssig finansiering af forskningsinstitutioner. I tråd med de synspunkter, der er givet udtryk for i tidligere udtalelser om relaterede emner, opfordrer Regionsudvalget til, at spørgsmålet om at finde en passende balance mellem institutionel og konkurrencemæssig finansiering af forskningsinstitutioner fortsat drøftes;

18. vil som tidligere påpeget ⁽⁵⁾ hellere lade videnskabsfolk og deres grupper udpege interessante og nyttige forskningsområder og etablere frivillige (bundstyrede) netværk end sætte sin lid til hårdhændet topstyring og det rituelle samarbejde, dette fører til;

19. opfordrer til udformningen af en sammenhængende politik, hvor der er tale om programmer på flere niveauer og med forskellige interessegrupper, særligt når partnere fra tredjelande er involveret, og dette kræver, at systemet med forvaltning på flere niveauer fungerer ⁽²⁾;

Forskeres mobilitet

20. er helt enig i, at forskeres mobilitet er et væsentligt karakteristika ved det internationale VT-samarbejde, og udvalget understreger følgende:

— fremskridt med hensyn til videnskabsfolks mobilitet, herunder en nødvendig tilpasning af lovgivningen vedrørende opholdstilladelser og pensioner, såvel som ledsagende støt-teforanstaltninger i familiepolitikken, er særligt vigtige for skabelsen af et europæisk forskningsrum ⁽⁵⁾;

— forskeres karrieremuligheder og mobilitet ⁽⁶⁾ bør fremmes ved at udforme et optimalt policy-mix bestående af instrumenter på nationalt og fællesskabsplan og udvikle alle forskeres færdigheder yderligere. Interessen for forskning og innovation skal styrkes på samfundsplan, særligt blandt unge.

21. understreger nødvendigheden af at tiltrække fremragende videnskabsfolk fra ikke-europæiske lande og fremhæver derfor EU-mobilitetsprogrammer som Marie Curie-programmet og støt-teforanstaltninger som de tilbagevendelsesprogrammer for videnskabsfolk, der er etableret i visse regioner ⁽⁵⁾;

⁽⁴⁾ KOM(2007) 161 endelig.

⁽⁵⁾ CdR 83/2007 fin.

⁽⁶⁾ Dokument om nøglespørgsmål 2009 — Konkurrencerådets bidrag til Det Europæiske Råds forårsmøde.

Global forskningsinfrastruktur og åbne forskningsprogrammer

22. støtter de konklusioner, der blev draget på mødet i Rådet (konkurrenceevne) den 30. maj 2008, og som opfordrer Kommissionen og medlemsstaterne til at forbedre de europæiske regioners og kommuners evne til at anvende, opbygge og drive moderne forskningsinfrastrukturer. I den forbindelse har udvalget foreslået følgende:

- at give regionerne og kommunerne større indflydelse på fastlæggelsen af køreplanen for Det Europæiske Strategiforum for Forskningsinfrastrukturer (ESFRI) ⁽¹⁾, herunder navnlig prioritetsrækkefølgen for 35 allerede godkendte nøgleprojekter af europæisk interesse;
- at tage hensyn til de regionale og lokale myndigheders betydning og inddrage dem i ERI;
- at sikre reel og fuld inddragelse af de lokale og regionale myndigheder i en effektiv styring af ERI ⁽²⁾.

23. understreger regionernes og kommunernes betydning som drivfaktor bag fælles forskningsprogrammer, herunder programmer med deltagelse af tredjelande, da de befinder sig tæt på og er fortrolige med de særlige lokale forhold, der gør sig gældende på det videnskabelige, teknologiske og erhvervmæssige område, og dermed også med behovet for samarbejde på strategiske områder ⁽³⁾. Nogle europæiske regioner har allerede succes med at samarbejde om koordineringen af instrumenter til forskningsprogrammer, som det er tilfældet med ERA-NET-projekterne. Som medlemsstaterne bør byer og regioner inddrages i arbejdet med at fremme samarbejdsaftaler inden for rammerne af en fælles planlægning ⁽⁴⁾;

Subsidiaritet, proportionalitet og bedre regulering

24. påpeger, at meddelelsen ikke tager højde for alle lokale og regionale aspekter, og at Kommissionen ikke fremlægger en konsekvensanalyse i forbindelse med denne meddelelse. Denne udtalelse gør opmærksom på de lokale og regionale myndigheders

kompetencer og fremhæver den særlige betydning som det internationale VT-samarbejde har for byer og regioner.

II. BILAG

Baggrundsinformation vedrørende Kommissionens meddelelse

Med denne meddelelse følger Kommissionen op på Rådets konklusioner fra februar 2008. Den er det ene af Kommissionens fem initiativer efter den offentlige debat om fremtiden for det europæiske forskningsrum ⁽⁵⁾ og globaliseringen af informations-samfundet. Den følger også op på konklusionerne af verdenstopmødet i 2005 om informationssamfundet (WSIS).

Med denne meddelelse ønskede Kommissionen at styrke den europæiske forskningsindsats og fremme brugen af nye teknologier, så de udfordringer, som samfundet står over for i dag, kan håndteres mere effektivt.

For at afspejle behovet for en yderligere uddybning og udvidelse af det europæiske forskningsrum gennem et styrket samarbejde med internationale partnere, giver det 7. rammeprogram for forskning nu tredjelande mulighed for at deltage, og programmet omfatter flere nye instrumenter, som skal fremme det internationale samarbejde. Imidlertid står det 7. rammeprogram kun for en mindre del af al forskning i Europa. Derfor forslår denne meddelelse, at der oprettes en ny europæisk ramme bestående af et antal grundlæggende principper og retningslinjer. Tiltag under disse nye rammebetingelser vil styrke Europas offentlige og private aktører i deres samspil med partnere og konkurrenter i resten af verden. Den foreslåede ramme vil bidrage til den frie bevægelighed for viden — »EU's femte frihed« — på globalt plan, til at styrke Europas videnskabelige og teknologiske profil verden over og til udbredelsen af europæisk knowhow på det informations- og kommunikationsteknologiske område. Den vil sætte det europæiske forskningsrum på verdenskortet som et område, hvor andre er velkomne, og øge Europas konkurrenceevne i den globale økonomi ⁽⁶⁾.

Bruxelles, den 21. april 2009

Luc VAN DEN BRANDE
Formand for
Regionsudvalget

⁽¹⁾ Det Europæiske Strategiforum for Forskningsinfrastrukturer, <http://cordis.europa.eu/esfri/home.html>.

⁽²⁾ CdR 283/2008 fin.

⁽³⁾ CdR 283/2008 fin.

⁽⁴⁾ CdR 283/2008 fin.

⁽⁵⁾ SEK(2008) 430 af 2.4.2008.

⁽⁶⁾ Kommissionens meddelelse: »En strategisk ramme for Europas internationale samarbejde om videnskab og teknologi« KOM(2008) 588.